KAZIMIERAS KALADINSKAS-*ERŠKĖTIS, ŠARKA*

1903 10 11–1947 11 15

Kazimieras Kaladinskas gimė 1903 m. spalio 11 d. Zarasų aps. Salako vls. Želmeniškės k. Mykolo Kaladinsko ir Marijonos Padvaiskaitės-Kaladinskienės šeimoje. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Jam suteiktas puskarininkio laipsnis. Vėliau dirbo pasienio policijoje. 1940 m., prasidėjus pirmajai sovietų okupacijai, K. Kaladinskas buvo atleistas iš pareigų, grįžo į namus ir dirbo savo ūkyje Zarasų aps. Salako vls. Didžiasalio k. Dalyvavo 1941 m. Birželio sukilime.

Jau 1944 m. rudenį K. Kaladinskas subūrė gerai ginkluotą partizanų būrį, veikusį Ažvinčių ir Minčios giriose. 1945 m. pradžioje būrys buvo reorganizuotas į kuopą. 1945 m. birželio 15–20 d. K. Kaldinskas dalyvavo kpt. Vinco Gumausko-*Gailiaus* sušauktame Geležinio Vilko (nuo 1945 m. rugpjūčio mėn. – Vytauto) apygardos štabo posėdyje, vykusiame Utenos aps. Saldutiškio vls. tarp Ginučių ir Šiliniškės kaimų.

1945 m. vasarą K. Kaladinskas suvienijo visus Zarasų aps. Salako valsčiaus partizanus ir suformavo 75–80 partizanų Erškėčio kuopą, kuri formaliai buvo pavaldi Lokio rinktinei. Kuopa buvo gana mobili ir suduodavo priešui netikėtus smūgius, todėl buvo vadinama „Skrajojančiu būriu“.

1945 m. gegužės–birželio mėn. NKGB į Erškėčio kuopą įterpus vidaus agentūrą, spalio pabaigoje kuopa buvo sunaikinta: su K. Kaladinsku liko tik 8 partizanai. Visi jie įsijungė į Dūkšto ir Rimšės valsčiuose (dabartinis Ignalinos r.) veikusią Tigro rinktinės Karijoto kuopą, vadovaujamą Mamerto Laurinėno-*Mingailos*. Su šia kuopa K. Kaladinskas ir anksčiau aktyviai bendradarbiavo, ne kartą vykdė bendras akcijas (pvz., dalyvavo 1945 m. gegužės mėn. vykusioje Rimšės miestelio apgultyje). Šioje kuopoje *Erškėtis* ėjo būrio vado pareigas. Po 1945 m. gruodžio 12 d. kautynių su NKVD Rimšės vls. poskyrio grupe, sovietų kariuomenei pradėjus krėsti miškus, Erškėčio būrys atsiskyrė nuo Karijoto kuopos ir pasitraukė į Ažvinčių girią. Tačiau pavaldumas Karijoto kuopai, o per ją – Vytauto apygardos Tigro rinktinės štabui išliko. Padėtis pasikeitė, kai 1946 m. vasario pradžioje K. Kaladinskas sužinojo apie M. Laurinėno-*Mingailos* suėmimą. *Erškėtis* pasitraukė iš Tigro rinktinės ir tapo Vytauto apygardos Lokio rinktinės vadu, slapyvardžiu *Šarka*. K. Kaladinskui vadovaujant, Lokio rinktinės gretas papildė visi Zarasų aps. partizanų būriai, išskyrus veikusius Dūkšto ir Rimšės valsčiuose. 1946 m. į Lokio rinktinę įsijungė Šarūno rinktinės Kadugio kuopos partizanai, iš Tigro rinktinės su grupe kovotojų perėjo Antanas Skunčikas-*Kuršis, Kaltas*, kuris tapo K. Kaladinsko pavaduotoju. 1946–1947 m. Lokio rinktinę sudarė Erškėčio ir Vyties kuopos (iš viso jose galėjo būti apie 80 partizanų).

Remiantis MGB suvestinėmis, 1944–1947 m. K. Kaladinskas-*Erškėtis, Šarka* su savo vyrais įvykdė 23 kovines operacijas, nukovė 41 ir sužeidė 4 sovietų aktyvistus bei baudėjus.

1947 m. vasarą susiklostė įtempta padėtis. Išdavystės ir suėmimai retino partizanų gretas. 1947 m. rugsėjo mėn. į Lokio rinktinę įterpus vidaus agentūrą, prasidėjo masiniai suėmimai. Rinktinės vado įsakymu būriams buvo nurodyta susiskirstyti į grandis ir slapstytis iki 3 žmonių grupelėmis. Pats K. Kaladinskas-*Šarka* su štabu pasitraukė į Utenos aps. Saldutiškio vls. Puziniškio k. ir Balio Rukšėno sodyboje įrengė Lokio rinktinės štabą.

K. Kaladinską pažinojusių žmonių atmintyje vadas išliko kaip narsus, sumanus, veiklus žmogus. Jis buvo griežtas, reikalavo absoliučios drausmės, bausdavo už plėšikavimus ir girtavimus. Savo kovotojus, kurių daugelis neturėjo jokio karinio pasirengimo ir supratimo apie konspiraciją, mokė atsargumo, tramdė nuo neapgalvotų poelgių. K. Kaladinskas buvo karys, propagavo aktyvias kovos formas, tačiau Lokio rinktinės organizacinis propagandinis darbas buvo silpnas: neturėta jokio periodinio leidinio, nežinoma, ar buvo tvarkoma štabo dokumentacija, vieninteliai išlikę šio laikotarpio dokumentai – kaltinamieji aktai, palikti prie nukautų sovietų aktyvistų.

1945 m. liepos 17 d. į Permės sr. Jusvos r. Kuprosą buvo ištremta K. Kaladinsko žmona Veronika, duktė Danutė, sūnus Kęstutis ir 85 metų uošvė Ieva Karlienė.

1999 m. spalio 7 d. K. Kaladinskui pripažintas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 1999 m. spalio 13 d. įsakymu jam suteiktas majoro laipsnis, Lietuvos Respublikos Prezidento 2009 m. lapkričio 17 d. dekretu jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiumi (po mirties).

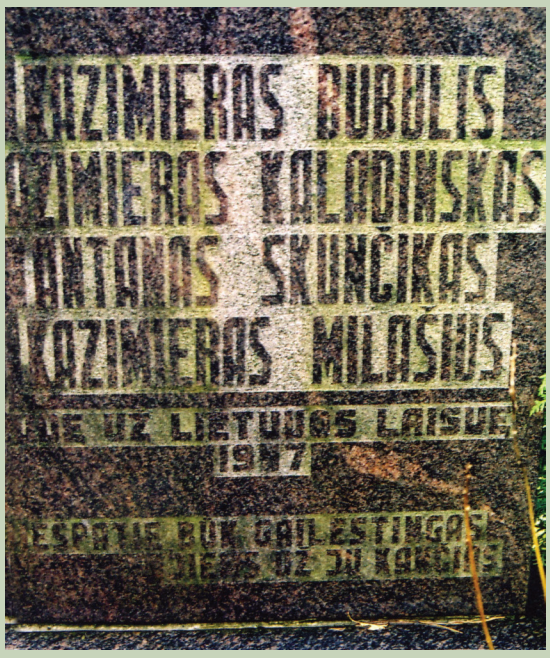

Antkapinis paminklas šioje kapinių vietoje užkastiems 1947 m. lapkričio 15 d. Švenčionių aps. Saldutiškio vls. Puziniškio k. Balio Rukšėno sodyboje kautynėse su MGB kariuomenės 137-ojo šaulių pulko kareiviais ir MGB Saldutiškio vls. poskyrio stribais žuvusiems Vytauto apygardos Lokio rinktinės vadui K. Kaladinskui-*Erškėčiui*, *Šarkai*, jo pavaduotojui A. Skunčikui-*Kaltui*, partizanams K. Bubuliui-*Algimantui* ir K. Milašiui-*Signalui* atminti. Bendras užkasimo vietos su antkapiniu paminklu, antkapinio paminklo ir įrašo jame vaizdas. Utenos r. Saldutiškio sen. Saldutiškio mstl. kapinės. Pastatytas 1990 m. liepos mėn. Bronės Bubulytės-Kaselienės, Danutės Kaladinskaitės-Širvienės ir Emilijos Skunčikaitės-Uždavinienės rūpesčiu. R. Trimonienės nuotr., 2009 m.

Parengė Rūta Trimonienė